

намагається відтворити власні репліки. Також даний процес сприяє відновленню й інших психічних функцій, таких як увага, пам'ять, мислення, а це, у свою чергу, не дозволяє пацієнту замкнутися у собі та поринути у депресію.

Досліджуючи процес реабілітації пацієнтів 50-60 років, які перенесли інсульт, та використовуючи дані методики, ми отримали такі результати. Із 100% пацієнтів після інсульту, 25% отримали порушення мовленнєвої діяльності, з них 10% - відновили мовленнєву комунікацію повністю, інші мають потенціал до відновлення мовлення, але потребують подальшої реабілітації з включенням інших методик.

Таким чином, ми зробили висновок, що якою б не була хвороба та її наслідки, пацієнт має право на одужання. При будь-яких порушеннях мови необхідна щиросердна праця фахівця-реабітолога, бажання пацієнта бути здоровим та допомога й підтримка близьких та рідних. Лише у такому тандемі можливо отримати позитивний результат.

Список використаних джерел

1. Виленский Б. С. Современное состояние проблемы инсульта. *Вестник Российской АМН*. 2006. № 9-10. С. 18–23.
2. Кравченко А. В. Фізична реабілітація після геморагічних інсультів. Наукове мислення. URL: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/52-dvadsyat-druga-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/541-fizichna-reabilitatsiya-pislya-gemoragichnikh-insultiv>. (Дата звернення: 13.10.2020).
3. Лурия, А. Р. Лекции по общей психологии. Санкт-Петербург: Питер, 2004. 320 с.
4. Хомская, Е. Д. Нейропсихология. 4-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2005. 496 с.
5. Бердникович Е. С. Дифференцированный подход к восстановлению речи у больных с афазией в остром и раннем периодах инсульта: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03. Москва, 2013. 24 с.
6. Пурцхванидзе О. П. Реабилитация больных с афазией в ранней постинсультной стадии методом аудиовизуальной стимуляции : автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00. Москва, 2011. 25 с.

Кубрак Д. В.,

студент II курсу магістратури, гр. МФРп-191

Науковий керівник – Лещенко М.Е., ст. викладач

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПСИХОТЕРАПІЯ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ НЕВРОТИЧНИХ РОЗЛАДІВ

Зміцнення психічного здоров'я, забезпечення гармонійного формування особистості дітей та підлітків, як найважливіша соціальна задача цивілізованого суспільства, є предметом вивчення представниками багатьох спеціальностей – медицини, психології, педагогіки, соціології. Без створення умов для адекватного психофізіологічного розвитку дитини неможливо розраховувати на виховання повноцінної та освіченої особистості, а невірне виховання,

ігнорування законів вікової психології, призводить до деформованого дозрівання окремих психічних функцій та особистості в цілому.

В останні роки констатується неухильне зростання непсихотичних форм психічної патології у дітей та підлітків, в основному за рахунок збільшення захворюваності на невротичні розлади, що обумовлено негативною дією мінливих соціально-економічних чинників та детермінованою психологічною предрисункцією

Психотерапію, як основний метод лікування невротичних розладів, можна визначити як процес спрямованого психологічного (психічного) впливу лікаря на хворого з метою відновлення порушених психічних функцій, їхнього зміцнення і розвитку. В цьому розумінні вона послідовно виступає як єдиний процес лікувальних і педагогічних заходів, не допускаючи заміни лікувального аспекту педагогічним, що загрожує застосуванням виховних заходів там, де потрібно усунення хворобливих проявів[1, с. 92].

За даними М. І. Буянова, в даний час можна виділити більш 250 прийомів психотерапії, із яких в роботі з дітьми та підлітками найбільш часто використовується приблизно третина.

При проведенні психотерапії відмічається необхідність дотримання ряду принципів. Перший з них полягає в необхідності враховувати вікові рівні переважного нервово-психічного реагування у дітей та підлітків. Так, підлітковому віку відповідає емоційно - ідеаторний рівень, що вимагає переходу від симптомно - до особистісно - орієнтованих методів психотерапії. Інший принцип пов'язаний з вимогами обліку глибини і тривалості наявних у пацієнта психопатологічних розладів. При невротичних реакціях може бути цілком достатнім короткий курс лікування, що складається з елементів сугестивної та раціональної психотерапії. У хворих із хронічним перебігом невротичних розладів і несприятливими особистісними змінами психотерапія, як правило, містить у собі всі основні розділи і триває кілька місяців [2, с.19].

Наступний дуже важливий принцип сучасної психотерапії полягає в зміні її спрямованості від нозоцентричної (орієнтація на хворобу) до антропоцентричної (орієнтація на людину) і далі до соціоцентричної (орієнтація на зв'язок особистості з навколишнім середовищем) установки [3, с.21].

Нарешті, вибір психотерапії повинний бути підпорядкованим особистому стилю психотерапевта, якому необхідно володіти широким арсеналом методів і вміти творчо варіювати їхнє використання з урахуванням ситуації.

Формуючи стратегію психотерапевтичного втручання, лікар здійснює вибір між основними його варіантами:

1. Директивна чи не директивна стратегія психотерапії. У відповідності до першої, лікар задає тон, темп і напрямок психотерапії.

2. Індивідуальна чи групова психотерапія. Якщо в першому варіанті, як уже відзначалося, одним з найважливіших терапевтичних агентів є відносини між пацієнтом і терапевтом, то в другому мабуть, велику лікувальну роль грають відносини між самими пацієнтами в групі, груповий процес.

3. Терапія індивіду чи терапія родини. З огляду на виникнення багатьох фобій у дитячому, підлітковому віці, сімейна психотерапія є практично

обов'язковим елементом у їхньому лікуванні, оскільки останні є звичайно сімейною проблемою, винуватці якої – старші [4, с.114].

Таким чином, аналіз літератури по проблемі соціальних фобій у підлітків дозволив встановити, що на сьогоднішній день залишається невирішеною ціла низка актуальних питань, пов'язаних з даними видом патології. В першу чергу залишається невизначеним питання про поширеність соціальної фобії серед осіб підліткового віку на Україні, особливо в умовах сьогодення. Відсутні дані про вплив патогенних чинників на формування та розвиток даного виду патології у підлітків.

Вказуючи на необхідність реформування психотерапевтичної допомоги на Україні, більшість авторів акцентують увагу на адаптацію та впровадження в практику методик, які раніше не використовувались в нашій країні.

Список використаних джерел

1. Захаров А. И. Происхождение детских неврозов и психотерапия. М. : Изд-во ЭКСМО - пресс, 2000. 448 с.
2. Кочерга О., Василев О. Дитячі страхи, неврози, темперамент // Корекційна робота психолога. - 2002. - Київ. „Шкільний світ”. С.18 - 23.
3. Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості: Наукова монографія / С. Д. Максименко // К. : ТОВ «КММ», 2006. – 240с.
4. Сонник Г. Т. Психіатрія: Підручник. К. : „Здоров'я”, 2006. – 431с.

Лавський І. С.,

студент II курсу магістратури, гр. МСПДп-191

Науковий керівник – Новик Л. М., канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У СІМ'ЯХ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Психологічне благополуччя членів родини обумовлене специфікою сімейних взаємовідносин. Сім'ї, що опинилися у складних життєвих обставинах мають низький соціальний статус в окремих сферах життєдіяльності, не справляються з покладеними на них функціями, мають порушений адаптаційний потенціал та знижені виховні можливості. У даних сім'ях напружена внутрішньо-сімейна ситуація. Як правило, у такого подружжя відсутні спільні інтереси, взаєморозуміння, порушується ціннісна орієнтація, яка має відповідати нормам й очікуванням суспільства. Соціальна невлаштованість дорослих членів родини призводить до психологічного напруження, яке, у свою чергу, породжує сімейні конфлікти, загострення не лише подружніх, але й дитячо-батьківських відносин. Недостатні фінансові ресурси не дозволяють задовольнити актуальні потреби в повній мірі, що негативно позначається на фізичному, психічному здоров'ї дорослих та дітей, і, часто, підштовхує членів родини до здійснення аморальних й асоціальних вчинків. Педагогічна некомпетентність і неспроможність дорослих веде до порушень психічного й особистісного